

Predrag Đidić

HELENA ŠIPEK, Slike

---

*„Prošla je pored kuće gde se pali svetlost pije mleko i spava
i ostavila na trotoaru svoje stope kao klavirske dirke
od tada nosim na usnama poljubac veliki kao njeno čelo
i smišljam reč koja će je pronaći i prepoznati“
(Branko Miljković, Između dva dana)*

Još od najranijih dana, sa svega pet godina, 21. oktobra 1945. godine, crtežom kuće, prvim crtežom u naravi, kako je na njemu zapisao Helenin otac, istaknuti slikar Viktor Šipek, Helena je definisala motiv, koji će postati osnova njenog vizuelnog identiteta u nastupajućim godinama. Slikajući kuće tokom dugog niza godina, danas izložena platna međusobno su povezana i kako sama autorka ističe, čine celinu - ulicu Helene Šipek. Vremenski raspon nastanka ovih slika, počevši od sredine 80-tih godina dvadesetog veka pa do današnjih dana, ovoj izložbi daje retrospektivni karakter i prezentuje motiv kuće, kao svojevrsnu energetsku košnicu stvaralaštva Helene Šipek.

Iako je u pitanju ulje na platnu, arhitektonska matrica, kojom autorka zida obrise „svoje ulice“, na prvi pogled nas ipak asocira na akvarel. Upravo prethodna izložba Helene Šipek, održana 2000. godine u Beogradu, u galeriji SULUJ, bila je posvećena njenom likovnom dostignuću u okviru akvarela. Pečat, koji ona danas daje svojim platnima, ukazuje na dublju povezanost i značajnije međusobno prožimanje ove dve tehnike. Ovakav likovni izraz verovatno je nastao kao posledica uticaja stvaralaštva Heleninog oca, vrsnog akvareliste Viktora Šipeka. Reklo bi se, po platnima izloženim u ULUS-ovoj galeriji, da je tehnika izvođenja ostala gotovo ista, samo se materija promenila. Raniji lazurni nanosi boje, sada su transponovani u ulje na platnu. Upravo i dva izložena dela, izvedena temperom,

na pravi način ukazuju na dubinu veze akvarela i ulja, kao ravnopravnih grana u njenom stvaralaštvu. Na ovim platnima velikog formata, preplitanjem slojeva pastelnog kolorita, Helena Šipek gradi strukturu slike u vidu mrlja, nanoseći boju širim, slobodnijim potezima kista, nedozvoljavajući na taj način preteranu posvećenost određenom detalju. Na ovo ukazuje i obrada prostora oko kuća, u vidu velikih zamrljanih površina, koje nedopuštaju razigravanje neke dublje prostorne vizure, čime bi se odvuкао pogled od centralnog motiva. Sve slike, kako sama slikarka ističe, rađene su po motivu. Skicirane su na licu mesta, a svoj završni izgled, zbog veličine formata, dobile su u ateljeu. To su kuće sa adresom, koje su u određenom trenutku bile predmet njenog umetničkog interesovanja. U Znakovima pored puta, Ivo Andrić na jednom mestu kaže - „nismo mi stvoreni da putujemo daleko od svog kućnog praga...“. Upravo ova rečenica može se vezati za stvaralaštvo Helene Šipek kao specifičan i sofisticiran potpis, koji joj daje tematsku osobenost. Postojanost svog likovnog izraza, slikarka iskazuje i radovima iz 2008. godine, poput slike Kuće uz rijeku, kod koje nema većih odstupanja u tehnici izrade u odnosu na radove iz 90-tih godina. Nedozvolivši da je talasi raznih umetničkih pravaca tokom druge polovine dvadesetog veka ponesu i zavedu, Helena Šipek je ostala verna svom prvom crtežu. Odabir kuće kao motiva koji je prati gotovo kroz celokupni stvaralački opus, pred nas postavlja predložak za jedno dublje promišljanje. Helena Šipek se ne zadovoljava samo jednostavnim transponovanjem viđenog na platno. Kombinacijom pastelnih, umerenih tonova sa izraženim kontrastnim akcentom svetlo-tamno, autorka izvlači na površinu psihološku pozadinu ovih slika, kao svojevrsnu psihoanalizu i nadogradnju vlastitog bića. Ove kuće nisu samo likovna senzacija. Njihova arhitektonika krije različite porodične karaktere ljudi koji su ih nastanjivali. Upravo ta različitost i osećaj pulsiranja života iza njihovih fasada predstavlja osobenost ovih slika. Svaka od ovih kuća, kao čuvar nekog prošlog trenutka, izolovana i obavijena određenom dozom mistike, nalazi svoje mesto unutar metafizičkog okvira „ulice“, kojom Helena Šipek zaokružuje svoje dosadašnje stvaralaštvo.